

**UCHWAŁA Nr /XXVI/2020
RADY POWIATU W RADOMIU
z dnia 28 grudnia 2020 r.**

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Radomskim na lata 2021 – 2025.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /t.j. Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn. zm./ Rada Powiatu w Radomiu uchwala, co następuje:

§ 1

1. Rada Powiatu w Radomiu przyjmuje Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie radomskim na lata 2021 – 2025.
2. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie radomskim na lata 2021 – 2025, przedłożony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Radomskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2021 roku.

**Wnioskodawca:
Zarząd Powiatu**

U Z A S A D N I E N I E

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /t.j. Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn. zm./ do zadań własnych powiatu należy obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Realizując zapisy zawarte w art. 6 ust. 3 pkt 1 cyt. powyżej ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przedkłada Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie radomskim na lata 2021 – 2025, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

**Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
w Radomiu**

***POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W POWIECIE RADOMSKIM
NA LATA 2021-2025***

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp**
- II. Definicja przemocy i specyfika zjawiska**
- III. Przemoc wobec dzieci**
- IV. Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie radomskim**
- V. Cele, planowane zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizatorzy Programu**
- VI. Oczekiwane rezultaty, termin realizacji, monitoring i ewaluacja, zasady finansowania**

– Wstęp

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie to niezmiennie jedno z największych wyzwań, przed którymi stoją pracownicy pomocy społecznej. To często zjawisko ukryte i zatajane, a jednocześnie występujące we wszystkich środowiskach i warstwach społecznych, niezależnie od wieku, pochodzenia, wykształcenia, majątku. Dotyka nie tylko rodziny z różnego rodzaju dysfunkcjami, ale i rodziny tzw. „porządnymi obywateli”.

Przemoc to wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby, pomimo braku przyzwolenia na takie zachowanie. W odróżnieniu od agresji cechuje się intencjonalnością, racjonalnością i jest działaniem przemyślanym.

Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, następnie (niezależnie od płci) małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami.

Pomimo narzędzi prawnych, interdyscyplinarnej współpracy różnych zaangażowanych w pomoc dziecku i rodzinie służb, wyprowadzenie rodziny z kryzysu i przerwanie przemocy jest procesem trudnym i długotrwałym. Osoby jej doznające często mają wątpliwości, czy warto podejmować jakiegokolwiek działania, obawiają się negatywnych skutków dla siebie samych, swoich bliskich, stygmatyzacji ze strony otoczenia. Brakuje im wiary w to, że agresywne zachowania sprawcy uda się zatrzymać, nadal w wielu środowiskach funkcjonuje mity, że problem przemocy domowej należy rozwiązać we własnym, rodzinnym gronie, wszak „brudy pierze się we własnym domu”, a interwencja osób z zewnątrz jest niepotrzebnym i nie przynoszącym korzyści wtrącaniem się. Kierowanie się takimi stereotypami niestety zamyka dom przed potrzebną ingerencją. Bo im wcześniejsza reakcja z zewnątrz, tym większe prawdopodobieństwo zatrzymania aktu przemocy, zanim dojdzie do eskalacji.

Przemoc towarzyszy nam praktycznie każdego dnia. Widzimy jej przejawy w telewizji, na ulicach, szkołach. Jednak, jednym z najbardziej typowych rodzajów przemocy jest ten, który ma miejsce w rodzinie. Jego konsekwencje są druzgocące, bo odbierają poczucie bezpieczeństwa w miejscu, które powinno być twierdzą – domu.

„To irracjonalne pragnienie kontroli, dominacji i władzy nad drugą osobą jest główną siłą, która napędza przemoc domową”

Luis Rojas Marcos /psychiatra/

Przemoc w rodzinie to traumatyczne doświadczenie, które wywołuje często nieodwracalne szkody psychiczne, zaburza emocjonalną harmonię, determinuje codzienne funkcjonowanie osoby jej doznającej wpływając na codzienne funkcjonowanie, nawiązywanie interakcji społecznych, podejmowanie decyzji, rozwiązywanie konfliktów... zostawia bez wątpienia trwały ślad w psychice.

Szczególnie trudna jest w tym kontekście sytuacja dzieci. Jednym z mitów jest stwierdzenie „dzieci i ryby głosu nie mają”, zgodnie z którym dziecko powinno być grzeczne i podporządkowane. Ale przede wszystkim dziecko w każdym wieku powinno doznawać miłości i troski ze strony osób dorosłych. Jak wynika z badań, najbardziej narażone na krzywdzenie są dzieci do 3 roku życia. Małe dziecko jest szczególnie kruche, zawsze zależne od dorosłych i słabsze. Czasami zakres cierpienia, jakiego doznaje jest niewyobrażalny, zostawia blizny, które się nie zagoją. Dziecko nie jest w stanie przeciwstawić się przemocy. Niedostrzeżenie w porę krzywdy dziecka, brak reakcji na niepokojące sygnały może skończyć się tragedią.

Przemoc w rodzinie boli najbardziej, gdyż dokonują jej osoby bliskie, które mają stanowić azyl i oazę spokoju.

Gdy dom rodzinny staje się niebezpiecznym miejscem można się zranić, doznać wielu krzywd. W domach tych dominuje stres, strach i samotność, a funkcjonowanie członków rodziny opiera się na trzech zasadach:

- „Nie mów” – zobowiązuje do milczenia, wymaga utrzymywania w tajemnicy tego, co naprawdę dzieje się w rodzinie. Jest to idealizowanie obrazu rodziny na zewnątrz, stwarzając iluzję normalności, zamykanie pola otwartej komunikacji. Obrona milczeniem tajemnic rodzinnych w nadziei, że będzie lepiej, że może coś się zmieni;
- „nie czuj” – to efekt nauki „znieczulania się”. W życiu osób doświadczających przemocy jest tyle smutku, że nauczyli się wypierać emocje, bo konfrontacja z uczuciami jest bolesna i nie przynosi efektu. Trudne przeżycia i emocje powodują obronne odcinanie się od nich, stłumienie uczuć.
- „nie ufaj” – wiąże się z przeżytymi rozczarowaniami i niespełnionymi obietnicami. Osoby z zewnątrz są postrzegane jako zagrożenie, dlatego nie należy im wierzyć. W ich oczach osoby z zewnątrz są nieprzewidywalne i nie można im ufać, świat jest niebezpieczny.

Z uwagi na fakt, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia działań o charakterze długoterminowym i holistycznym, by skutecznie zapobiegać powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przemocy w rodzinie.

Misją Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania temu zjawisku oraz ograniczenie skali przemocy w rodzinie w Powiecie Radomskim. Realizacja Programu będzie opierać się na następujących priorytetach: profilaktyka i edukacja społeczna, ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą, oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne na osoby stosujące przemoc w rodzinie, doskonalenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

– Definicja przemocy i specyfika zjawiska

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku /t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zmianami/ przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Ustawa, jako członka rodziny traktuje osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą. Wymienić tu zatem należy: małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwo, powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Definicja przemocy określona w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zawiera wszystkie elementy charakterystyczne dla tego zjawiska:

- **Intencjonalność sprawcy** – demonstracja siły i chęć przejęcia kontroli nad drugą osobą, działanie świadome i zamierzone;
- **Dysproporcja sił /nierównowaga sił/** – sprawca jest silniejszy od ofiary i ma nad nią przewagę.
- **Naruszenie dóbr** – sprawca godzi w podstawowe prawa, takie jak: prawo do nietykalności cielesnej, szacunku, godności itp.
- **Powstanie szkód** – przemoc sprawia cierpienie i ból, osoba doznająca przemocy z reguły ma mniejszą zdolność do samoobrony. Szkody mogą być widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe bądź odroczone w czasie. Będą to np. ślady na ciele powstałe w wyniku bicia, kopania albo ślady w wymiarze psychicznym, zostawiające jeszcze głębsze rysy: cierpienie, ciągły strach, utrata poczucia własnej wartości, godności itp.

W literaturze, przemoc traktowana jest jako zjawisko wieloczynnikowe, na które należy patrzeć z różnych perspektyw: prawnej, moralnej, społecznej oraz psychologicznej. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo, zachowanie prawne zabronione, obwarowane sankcjami.

Najczęściej stosowany artykuł 207 kodeksu karnego dotyczy znęcania się fizycznego lub moralnego nad członkiem rodziny i przewiduje za nie karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Przemoc to czyn naganny i szkodliwy, który wywołuje reakcję, jest ścigany i zagrożony konsekwencjami prawnymi dla sprawcy.

Z perspektywy moralnej, przemoc w rodzinie to zło. Sprawca krzywdzący słabszego powinien więc podlegać sankcjom przede wszystkim własnego sumienia, ale i potępieniu ze strony innych ludzi.

Z punktu widzenia perspektywy społecznej należy zwrócić uwagę na czynniki zawarte w obyczajach i postawach społecznych (stereotypy, przekonania), które mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.

Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową skupia się głównie na uczuciach osoby jej doznającej – cierpieniu i bezradności. Odstania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne, które

sterują przemocą postrzeganą jako zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich osób, które są w nią uwikłane. Jej skutki są długotrwałe i w sposób znaczący wywierają wpływ na każdy obszar funkcjonowania człowieka, który jej doświadcza. Aspekt psychologiczny zwraca również uwagę na złożone procesy interakcji zachodzących pomiędzy sprawcą a ofiarą.

Przemoc ma różne oblicza, rozróżniamy przemoc fizyczną, psychiczną (emocjonalną), ekonomiczną, seksualną. W przypadku dzieci mówimy również o zaniedbaniu, jako jednej z form nadużyć w stosunku do dziecka.

- **Przemoc fizyczna** – celowe zadawanie bólu ofierze, uszkodzenie ciała, lub groźba uszkodzenia ciała. Może przybrać formę m.in. popychania, odpychania, przytrzymywania, policzkowania, wykręcania rąk, szczypania, kopania, duszenia, bicia otwartą ręką i pięściami, bicia przedmiotami, rzucania w kogoś przedmiotami, itp.
- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do czynnego bądź biernego udziału w czynnościach seksualnych, wykorzystanie drugiej osoby w celu zaspokojenia seksualnego. Może być to m.in: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, obnażanie się, czynienie z osoby trzeciej świadka aktów płciowych itp.
- **Przemoc psychiczna** – zachowania powodujące cierpienia psychiczne, mające na celu uzależnienie ofiary od agresora np. poprzez szantaż, krytykę, wyśmiewanie się, umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie strachu, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, wmawianie choroby psychicznej, izolację społeczną, domaganie się posłuszeństwa itp.
- **Przemoc ekonomiczna** – finansowe uzależnienie. Forma zaspokojenia przez sprawcę potrzeby sprawowania kontroli. Przemocą ekonomiczną jest niezaspokajanie potrzeb materialnych, zakazywanie wykonywania pracy, nadmierna kontrola wydawanych pieniędzy, wydzielanie pieniędzy, dysponowanie wspólnymi pieniędzmi czy kartą płatniczą bez konsultacji z drugą osobą itp.
- **Zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb, niezapewnianie wspierającego, kochającego i bezpiecznego środowiska np. pozostawienie dziecka bez opieki, brak dbałości o jego higienę, ubranie, zdrowie, edukację, opieka nad dzieckiem pod wpływem alkoholu itp.

Zdarza się często, że ofiary przemocy w rodzinie pozostają w krzywdzących związkach przez wiele lat i nie potrafią się z nich uwolnić, uważając swoją sytuację za impas bez wyjścia. Takie zachowanie osób krzywdzonych tłumaczą mechanizmy przemocy:

- **Pranie mózgu** – to próba systematycznego wpływu na czyjeś poglądy, postawy i przekonania. Opiera się na izolacji, poniżaniu, wymuszaniu posłuszeństwa, monopolizowaniu uwagi, czyli dążeniu do tego, aby ofiara robiła i kierowała się tym, co

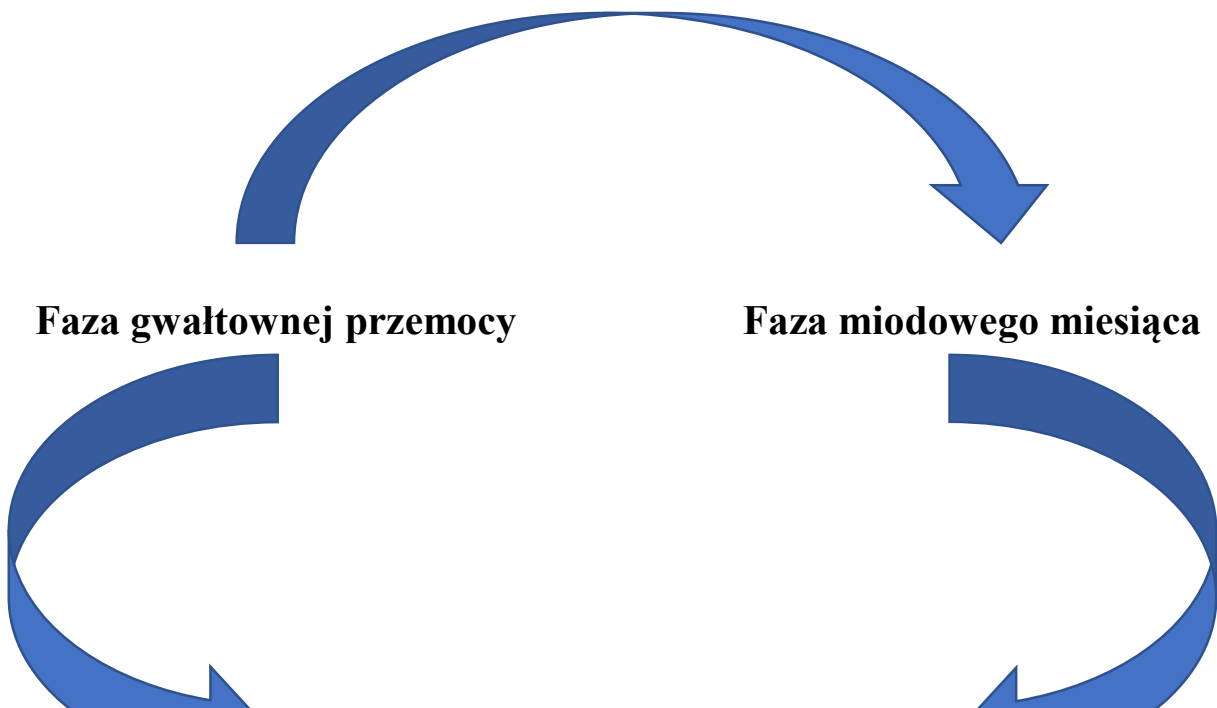
czuje, myśli i chce sprawca, przyjęła jego „reguły gry”. Jest to kontrola nad psychiką ofiary, jej emocjami, myślami i zachowaniami.

- **Syndrom wyuczonej bezradności** – to poddanie się i pogodzenie z przemocą. Ofiara jest przekonana, że niezależnie od tego co zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Pogodzenie się z losem.
- **Proces wiktylizacji** – proces wchodzenia w rolę ofiary, na skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony, braku pomocy z zewnątrz. Ulega zmianie poczucie tożsamości osoby krzywdzonej, która nabiera przekonania, że po prostu zasługuje na takie traktowanie.
- **Cykl przemocy domowej** – jest to „błędne koło” przemocy. Przemoc najczęściej nie jest jednorazowym wydarzeniem, często trwa długi okres czasu. Powtarza się w pewnym charakterystycznym schemacie, opisywanym przez amerykańską psycholog Leonorę E. Walker.

Obejmuje trzy następujące po sobie fazy.

- **Faza narastania napięcia** - pierwsza w trwającym cyklu przemocy. We wzajemnych relacjach pojawia się coraz więcej napięcia, coraz więcej sytuacji konfliktowych. Partner łatwo wpada w złość, nie panuje nad swoim gniewem. Denerwuje go każdy drobiazg, który może być pretekstem do wszczęcia awantury. Za taki stan rzeczy przerzuca odpowiedzialność na innych.
- **Faza ostrej przemocy** – faza eskalacji gniewu, nieadekwatna do siły bodźca – przyczyny. Zachowanie partnera staje się nieprzewidywalne, dochodzi do agresji fizycznej, słownej, niczym „wybuch wulkanu”, którego nie da się zatrzymać.
- **Faza miodowego miesiąca** – sprawca okazuje skruchę, dociera do niego, że przekroczył granice, składa deklaracje poprawy, usprawiedliwia siebie, okazuje uczucia.

CYKL PRZEMOCY

Faza narastania napięcia

Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć, że może być dobrze, że partner się zmienił, a akt przemocy więcej się nie powtórzy. Zwykle jest to jednak etap złudnych nadziei. Faza miodowego miesiąca mija, zatacza krąg i znowu dochodzi do fazy wzmożonego napięcia. Cykle te mogą trwać przez wiele lat.

Na występowanie przemocy może mieć wpływ wiele czynników. Wynikają niekiedy z problemów osobowościowych, wysokiego poziomu agresji uwarunkowanej biologicznie, nadużywania substancji psychoaktywnych, alkoholu, obniżonej tolerancji na stres. Przyczyną może być także brak wiedzy i umiejętności wychowawczych, pochodzenie ze środowiska, gdzie przemoc była akceptowana, nie radzenie sobie z problemami życiowymi i wiele innych.

– Przemoc wobec dzieci

Co roku, jak wynika z badań i statystyk tysiące małoletnich doświadcza przemocy. Zjawisko to jest jednym z największych zagrożeń rozwoju i bezpieczeństwa dzieci w Polsce. Sprawcami najczęściej są osoby bliskie – członkowie rodziny, których rolą jest chronić, troszczyć się, kochać. Bez względu na to, czy działania te mają charakter intencjonalny czy niezamierzony – skutki są tak samo bolesne. Zaburzona zostaje najważniejsza życiowa relacja: rodzic – dziecko. Tworzy się niepożądana więź – zdeorganizowana. Jej źródłem są często niespójne, naznaczone przemocą wczesnodziecięce relacje z opiekunem. Dziecko tworzy więź z osobą, od której doznaje złego traktowania. Powstaje w tym wypadku sprzeczność, gdyż pomimo krzywd, jakich doświadcza, dziecko poszukuje bliskości matki czy innej bliskiej osoby z powodu całkowitej od niej zależności.

Sytuacja ta zostawia jednak trwały ślad w psychice dziecka i wpływa na jego kształtującą się dopiero osobowość.

Przyjście dziecka na świat powinno być jednym z najpiękniejszych i wzniosłych wydarzeń w życiu rodziny. Rodzicielstwo to jednak niezwykle odpowiedzialne zadanie, któremu ma prawo towarzyszyć stres, nieprzespane noce, zmęczenie, zaburzony rytm życia, trudności w rozpoznawaniu potrzeb dziecka. Czynniki te powodują, że czasem rodzice nie potrafią sprostać nowej roli, mają problem z kontrolowaniem swoich emocji. Zwykle dotyczy to rodzin z grupy tzw. zwiększonego ryzyka, tj. rodzin, gdzie rodzice sami nie otrzymali pozytywnych wzorców we własnych domach, być może nawet doświadczali przemocy, gdzie występuje wiele różnych problemów: ubóstwo, uzależnienia, bezrobocie, brak umiejętności radzenia sobie z problemami dnia codziennego itp.

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje przemoc wobec dziecka jako każde działanie lub bezczynność jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, który deprywuje równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłóca ich optymalny rozwój.

Najczęstszą formą przemocy fizycznej wobec dzieci są kary fizyczne. Przysłowiowy klaps jest, poza podniesieniem głosu, najczęściej stosowaną przez polskich rodziców formą reakcji na niepożądane zachowanie. W Polsce zakaz stosowania kar fizycznych wprowadzono w 2010 roku, gdy ustawa z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842) znowelizowała kodeks rodzinny i opiekuńczy poprzez dodanie art. 96¹ w następującym brzmieniu **„osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych”**.

Mimo prawnego zakazu wielu rodziców w Polsce nadal stosuje kary fizyczne, nie przyjmując do wiadomości, że kara cielesna jest przykładem wadliwego sposobu wychowywania dziecka, które narusza jego godność i może skutkować trwałymi zaburzeniami w jego aktualnym i późniejszym życiu.

Kara fizyczna jest nieskuteczną „lekcją wychowawczą”, uczy dzieci, że siłą i przemocą można rozwiązywać problemy, i że w złości tak właśnie należy reagować. Obniża poczucie wartości dziecka, wywołuje chęć odwetu, poczucie bycia niekochanym i wiele innych konsekwencji. Dzieci często karane przez rodziców stają się albo buntownicze, albo bojaźliwie uległe (J. Nelsen). Kary mogą prowadzić do zachowań autodestrukcyjnych lub agresywnych, kiedy dzieci zaczynają powielać znany scenariusz z dzieciństwa. Powstaje w sercu dziecka

negatywny obraz świata i siebie samego, co znacząco utrudnia budowanie relacji opartych na zaufaniu w przyszłości.

Doświadczenie przemocy ze strony osoby najbliższej nie daje dziecku możliwości ucieczki czy obrony, dziecko nie ma sposobności aby wygrać.

Dlatego tak ważna jest w tej kwestii przede wszystkim profilaktyka, reagowanie tam, gdzie przemocy jeszcze nie ma, przekazywanie rodzicom wiedzy na temat kompetencji i umiejętności rodzicielskich, prawidłowego rozpoznawania potrzeb dziecka, niezbędnych do tego aby dziecko otoczyć adekwatną opieką.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy stanowi, że władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak wymaga tego dobro dziecka i interes społeczny, a rodzice są zobowiązani troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka.

Stosowanie przemocy uzasadnia ingerencję sądu rodzinnego i opiekuńczego. Sąd uzyskując wiedzę o podejrzeniu stosowania kar cielesnych wobec dziecka powinien wszcząć z urzędu postępowanie o wgląd w jego sytuację i w razie potwierdzenia tych podejrzeń może np. ustanowić nadzór kuratora, zobowiązać rodziców do określonego zachowania np. skorzystania z porady specjalistów, wsparcia asystenta rodziny itp.

Jeżeli powyższe działania nie przynoszą efektu, sąd może podjąć bardziej zdecydowaną ingerencję w sferę władzy rodzicielskiej, ograniczając ją lub nawet w skrajnych przypadkach pozbawiając rodziców tego uprawnienia.

Dla dziecka może to niestety oznaczać przyszłość w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Aby tego uniknąć, to my dorośli musimy pamiętać, że wszelkie zachowania przemocowe wobec dzieci są niedopuszczalne. Naszą czujność powinny wzbudzić dostrzeżone obrażenia ciała, siniaki, bóle brzucha, których nie da się wytłumaczyć chorobą somatyczną, zachowania nieadekwatne do wieku rozwojowego dziecka – nadmierny lęk, wycofanie z kontaktu zarówno z dorosłymi, jak i rówieśnikami itp.

Pamiętajmy o tym, że dziecko od początku swego istnienia jest osobą, ma prawo do życia i przyjęcia go z miłością przez rodziców. Ma prawo do ochrony, funkcjonowania w bezpiecznym domu, szacunku i akceptacji swojej osoby, a obowiązkiem dorosłych jest mu to zapewnić. Wszak, dziecko, jak wynika z Konwencji o Prawach Dziecka jest człowiekiem – nie tylko na papierze.

„Dziecko jest pełnym człowiekiem, choć może innym niż dorośli, w innej skali, lecz pełnym; to nie jest dopiero zadatek na człowieka, ale człowiek już dziś, teraz”

(Janusz Korczak)

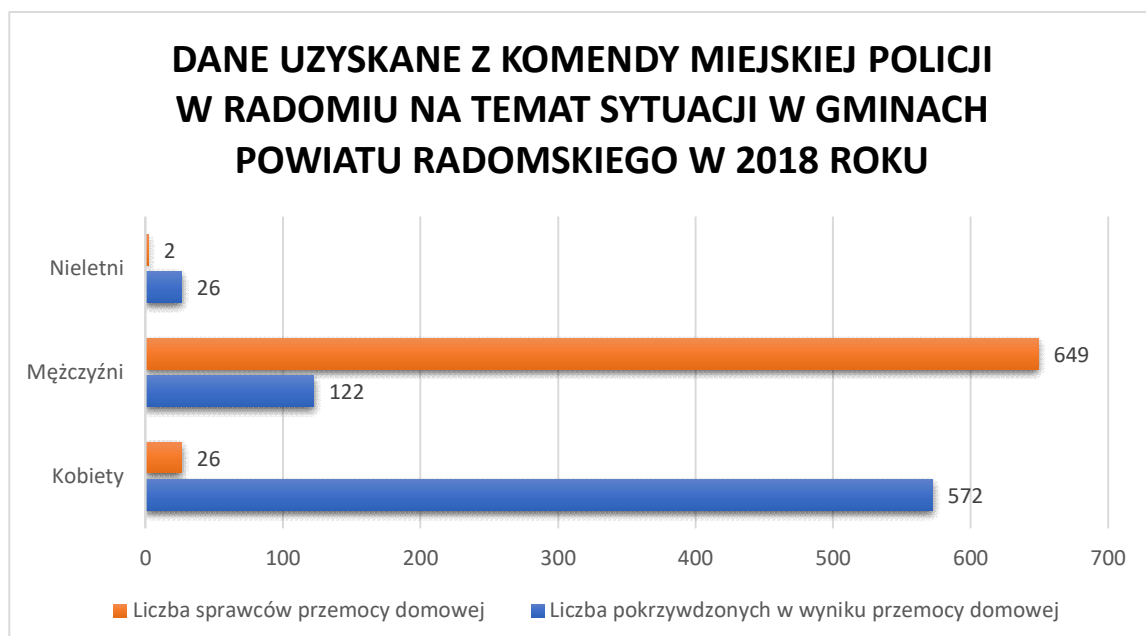
– **Zjawisko przemocy w rodzinie w Powiecie Radomskim.**

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Radomskim są realizowane w pierwszej kolejności przez samorządy gminne: miejski, miejsko – gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania te wykonuje również na szczeblu powiatowym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, we współpracy z Komendą Miejską Policji w Radomiu, Sądami Rejonowymi, Prokuraturą, instytucjami oświatowymi, organizacjami pożytku publicznego.

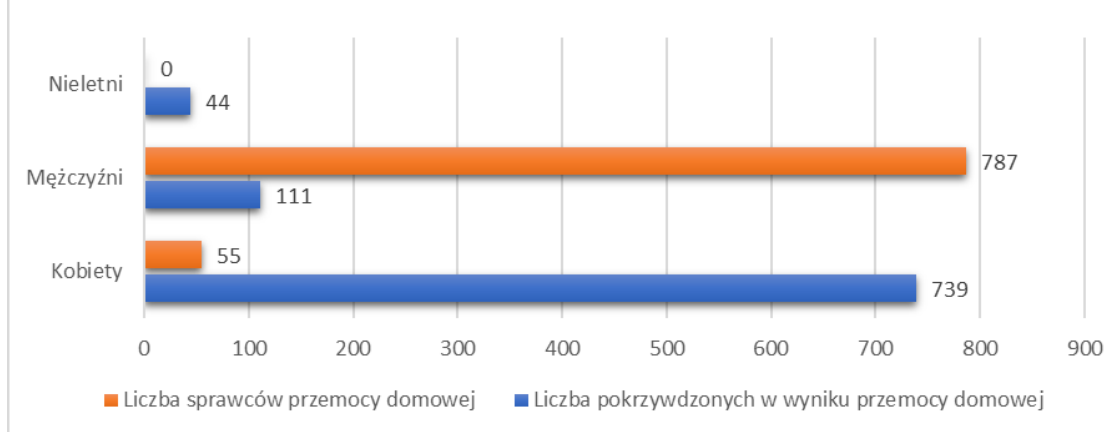
Rozeznaniu skali tego zjawiska w naszym regionie posłużyły dane uzyskane z niektórych w/wymienionych instytucji działających w środowisku lokalnym, gdzie osoby pokrzywdzone najczęściej zgłaszają problem przemocy. Zebrane zostały dane statystyczne z lat 2018, 2019 oraz I półrocza 2020 roku, dotyczące działań w sytuacji kryzysu.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej /art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej/.

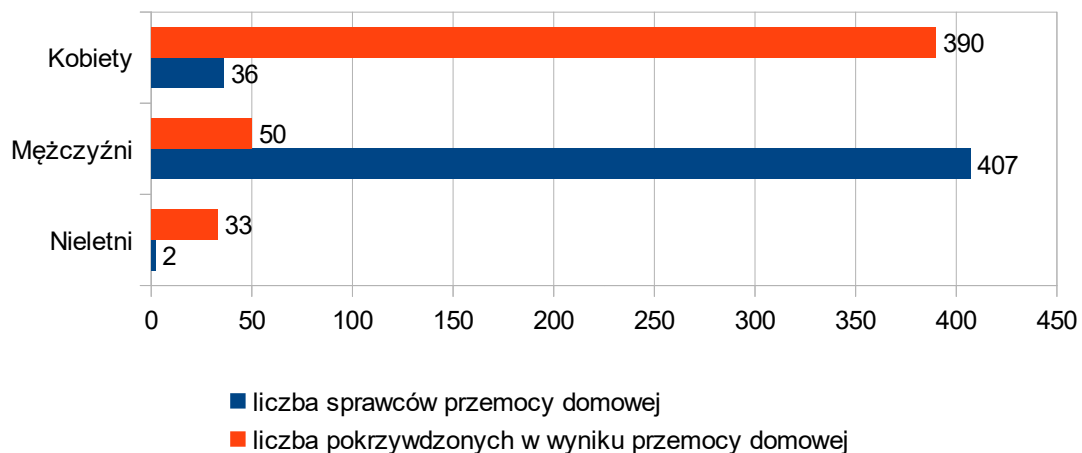
Głównym narzędziem służącym rozpoznawaniu zjawiska przemocy jest procedura „Niebieska Karta”, zwana dalej NK. Z danych uzyskanych z Komendy Miejskiej Policji w Radomiu wynika, że niestety przemoc w rodzinie jest zjawiskiem permanentnym, wykazującym tendencję wzrostową.

**DANE UZYSKANE Z KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI W
RADOMIU NA TEMAT SYTUACJI
W GMINACH POWIATU RADOMSKIEGO
W 2019 ROKU**

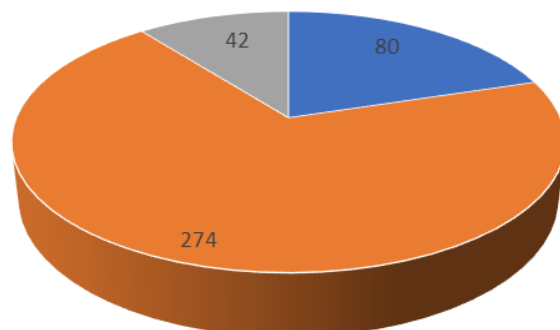
**DANE UZYSKANE W KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI
W RADOMIU NA TEMAT SYTUACJI
W GMINACH POWIATU RADOMSKIEGO W I PÓŁROCZU 2020**

Sprawcami przemocy są w zdecydowanej większości mężczyźni, a jest ona skierowana najczęściej przeciwko kobietom i dzieciom.

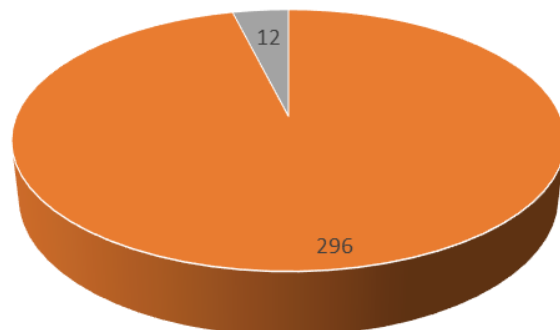
Osoby wobec, których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą to osoby w wieku 18-67 lat, w drugiej kolejności osoby poniżej 18 roku życia, rzadziej osoby starsze w wieku powyżej 67 lat. Sprawcami przemocy najczęściej są również osoby w przedziale wiekowym 18-67 lat.

**CHARAKTERYSTYKA OSÓB, WOBEC KTÓRYCH
ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE SĄ DOTKNIĘTE
PRZEMOCĄ W RODZINIE W 2018 ROKU**

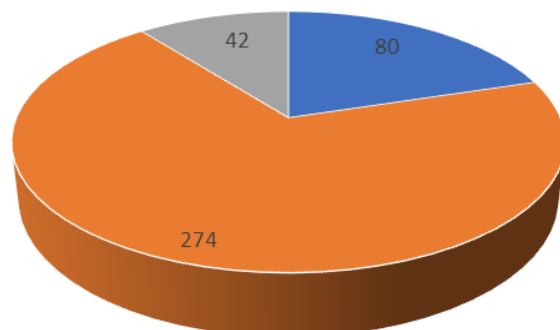
■ Do 18 roku życia ■ Od 18 do 67 lat ■ od 67 lat

**CHARAKTERYSTYKA OSÓB, WOBEC KTÓRYCH
ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJĄ PRZEMOC
W RODZINIE W 2018 ROKU**

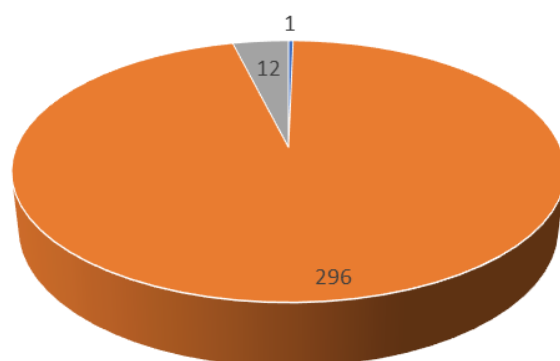
■ Do 18 roku życia ■ Od 18 do 67 lat ■ Od 67 lat

**CHARAKTERYSTYKA OSÓB, WOBEC KTÓRYCH
ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE SĄ DOTKNIĘTE
PRZEMOCĄ W RODZINIE W 2019 ROKU**

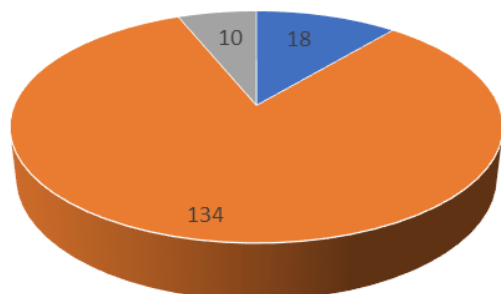
■ Do 18 roku życia ■ Od 18 do 67 lat ■ od 67 lat

**CHARAKTERYSTYKA OSÓB, WOBEC KTÓRYCH
ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJĄ PRZEMOC
W RODZINIE W 2019 ROKU**

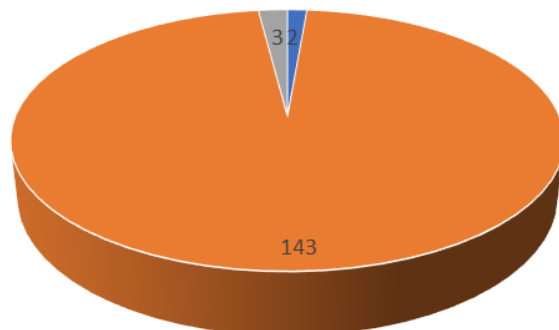
■ Do 18 roku życia ■ Od 18 do 67 lat ■ Od 67 lat

**CHARAKTERYSTYKA OSÓB, WOBEC KTÓRYCH
ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE SĄ DOTKNIĘTE
PRZEMOCĄ W RODZINIE W I PÓŁROCZU 2020
ROKU**

■ Do 18 roku życia ■ Od 18 do 67 lat ■ Od 67 lat

**CHARAKTERYSTYKA OSÓB, WOBEC KTÓRYCH
ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJĄ PRZEMOC
W RODZINIE W I PÓŁROCZU 2020 ROKU**

■ Do 18 roku życia ■ Od 18 do 67 lat ■ Od 67 lat

NK wypełniane są zarówno na interwencjach domowych, jak również w przypadku, gdy pokrzywdzony zgłosi się osobiście w celu złożenia zawiadomienia z art. 207 kk.

Kolejne zestawienie przedstawia podmioty, które najczęściej są pierwszym ogniwem w zakresie wszczynania procedury NK. Zwykle jest to policja. W drugiej kolejności jest to ośrodek pomocy społecznej, gdyż niejednokrotnie problem przemocy wiąże się z innymi

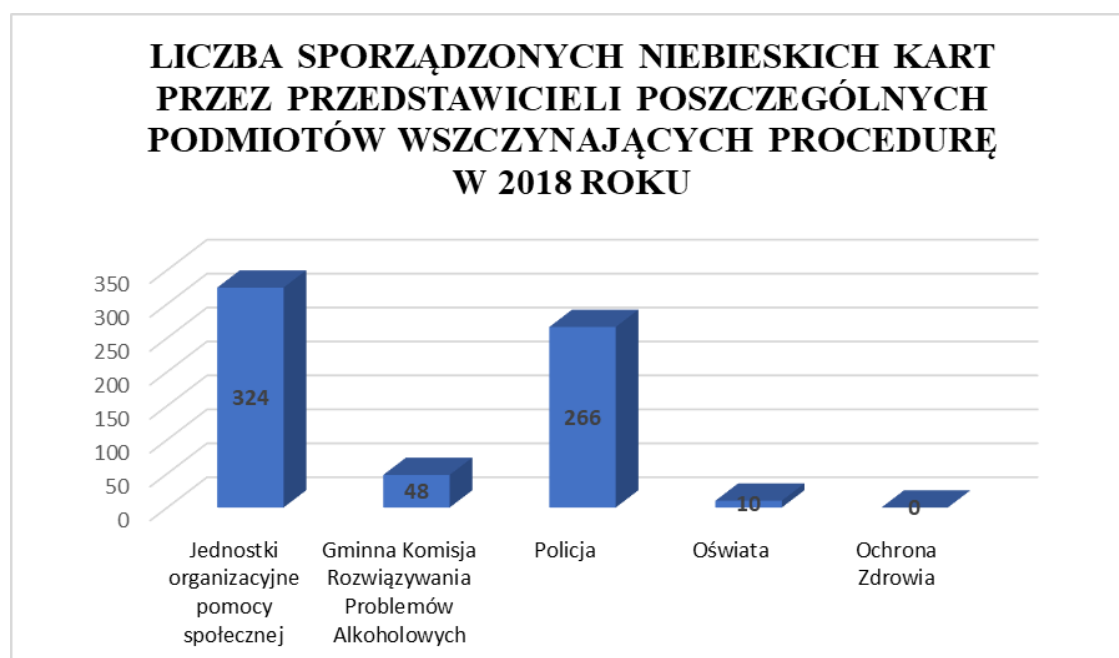
problemami występującymi w rodzinie i korzystaniem z systemu świadczeń pomocy społecznej.

W pojedynczych przypadkach procedura jest wszczynana przez jednostki oświaty, ochrony zdrowia czy gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

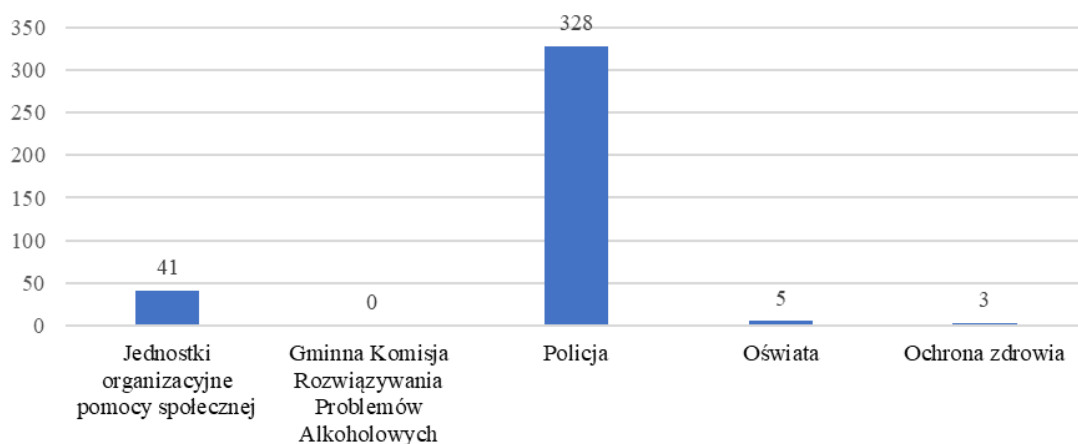
Realizacja procedury NK odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Po podjęciu interwencji i wszczęciu procedury NK sprawa jest przekazywana przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół interdyscyplinarny funkcjonuje w każdej z 13 gmin powiatu radomskiego. Jego zadaniem są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opierające się przede wszystkim na diagnozowaniu i przeciwdziałaniu problemowi przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym w/w zjawiskiem wobec ofiar oraz sprawców przemocy.

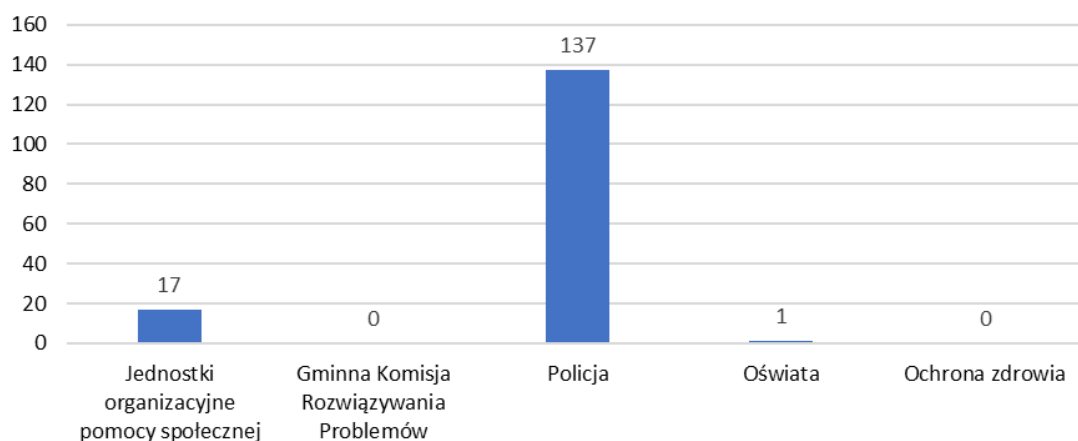
W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Członkami zespołów w Iłży, Skaryszewie oraz Goździe jest również 3 pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu.

**LICZBA SPORZĄDZONYCH NIEBIESKICH KART
PRZEZ PRZEDSTAWICIELI POSZCZEGÓLNYCH
PODMIOTÓW WSZCZYNAJĄCYCH PROCEDURĘ
W 2019 ROKU**

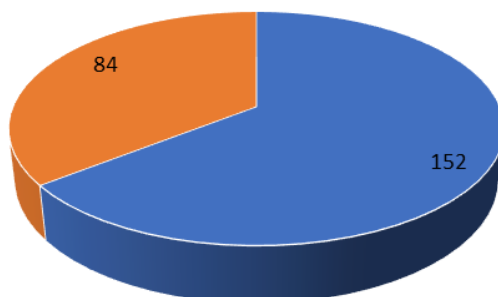

**LICZBA SPORZĄDZONYCH NIEBIESKICH KART
PRZEZ PRZEDSTAWICIELI POSZCZEGÓLNYCH
PODMIOTÓW WSZCZYNAJĄCYCH PROCEDURĘ
W I PÓŁROCZU 2020**

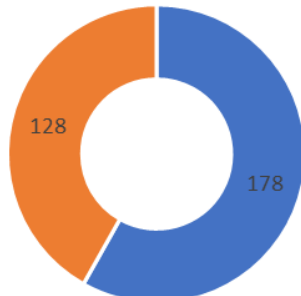
Realizacja wielu NK niestety trwa latami, jednak część spraw ulega pozytywnemu zakończeniu z powodu ustania przemocy i realizacji indywidualnego planu pomocy. W wielu przypadkach procedury NK ulegają zakończeniu z powodu braku zasadności dalszych działań, dzieje się tak np. wtedy, kiedy zgłoszenie przemocy jest fałszywym oskarżeniem.

**LICZBA ZAKOŃCZONYCH PRZEZ ZESPÓŁ
INTERDYSCYPLINARNY/GRUPE ROBOCZĄ
PROCEDUR „NIEBIESKIEJ KARTY” W 2018 ROKU**

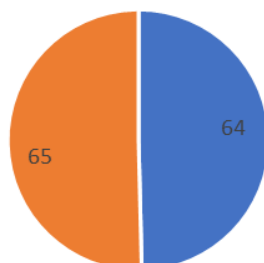
- Z powodu: zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy
- Z powodu: braku zasadności dalszych działań

**LICZBA ZAKOŃCZONYCH PRZEZ ZESPÓŁ
INTERDYSCYPLINARNY/GRUPE ROBOCZĄ
PROCEDUR „NIEBIESKA KARTA” W 2019 ROKU**

- Z powodu: zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy
- Z powodu: braku zasadności dalszych działań

**LICZBA ZAKOŃCZONYCH PRZEZ ZESPÓŁ
INTERDYCYPLINARNY/GRUPE ROBOCZĄ
PROCEDUR „NIEBIESKA KARTA” W I PÓŁROCZU
2020 ROKU**

- Z powodu: zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy
- Z powodu: braku zasadności dalszych działań

W skrajnych przypadkach przemoc może być powodem odebrania dzieci z rodzin biologicznych w związku ze stwierdzonym bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia. W omawianym okresie sytuacje te nie miały jednak miejsca. Dwukrotnie, w 2019 roku wystąpiła natomiast konieczność umieszczenia osoby doświadczającej przemocy w ośrodku wsparcia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu jest wpisane do rejestru jednostek specjalistycznego poradnictwa województwa mazowieckiego prowadzonego przez Wojewodę Mazowieckiego pod pozycją nr 80. Mieszkańcy powiatu radomskiego mogą zatem korzystać z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego oraz prawnego.

Psycholog udziela porad dla osób z terenu powiatu radomskiego, przeżywających różnego rodzaju kryzysy: kobiet – ofiar przemocy ze strony partnerów, osób zmagających się z uzależnieniem najbliższych członków rodziny, rodziców biologicznych dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej /najczęściej z powodu alkoholizmu, zjawiska przemocy w rodzinie/.

Liczba osób dorosłych korzystających z poradnictwa:

2018 rok	-	16
2019 rok	-	20
2020 rok	-	21

Z pomocy psychologicznej korzystają również dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, zwykle z powodu przemocy fizycznej, emocjonalnej, zaniedbań ze strony rodziców.

Liczba dzieci korzystających z poradnictwa:

2018 rok	-	50
2019 rok	-	28
2020 rok	-	24

Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego:

2018 rok	-	18
2019 rok	-	20
2020 rok	-	12

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych powiatu należy również opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W latach 2018 – 2020 we współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Wspierania Rodzin „Nowe Perspektywy” Powiatowe Centrum prowadziło grupę wsparcia dla rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W ramach tego zadania rokrocznie realizowany jest program, który służy wzmocnieniu posiadanych przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych, są również motywowani do podejmowania starań o powrót dzieci do środowiska pochodzenia. Organizowane są również spotkania służące odbudowaniu relacji pomiędzy rodzicami biologicznymi, którym władza rodzicielska została ograniczona i dziećmi, umieszczonymi w pieczy zastępczej w formie wspólnych spotkań pod nadzorem specjalisty.

Przedmiotowy program obejmuje m. innymi następujące zagadnienia: wychowywanie dzieci bez przemocy, poszanowanie praw dzieci, komunikacja w rodzinie, ochrona dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, właściwa realizacja zadań opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie, profilaktyka przemocy rówieśniczej, procedura podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia itp.

Liczba uczestników:

2018 rok	-	13
2019 rok	-	12
2020 rok	-	15

Od kilku lat, na zlecenie powiatu radomskiego działania profilaktyczne mające na celu m. innymi wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży w rodzinach zagrożonych przemocą realizuje również prowadząc świetlicę

środowiskową „Betania” Parafia Rzymsko – Katolicka św. Stanisława Bpa M. w Wierzbicy. Rokrocznie, ze wsparcia placówki korzysta ok. 60 osób.

Przedstawione powyżej działania mają sprzyjać podniesieniu świadomości społecznej w zakresie przemocy, tak aby wcielać w życie zasady podobne do tych, które głosił ks. Jerzy Popiełuszko „Przemoc nie jest oznaką siły, lecz słabości”.

– Cele, planowane zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizatorzy Programu.

Uznając za bezsporny fakt, że każdy człowiek ma prawo do godnego życia w środowisku wolnym od przemocy, bezpiecznym i spokojnym, nadrzędnym celem programu jest stworzenie spójnego i profesjonalnego systemu wsparcia dla wszystkich osób uwikłanych w przemoc oraz wzmocnienie skuteczności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie radomskim.

Cel naczelny będzie realizowany w postaci różnorodnych celów szczegółowych zaplanowanych na lata **2021-2025**.

Cel	Zadania do realizacji	Realizatorzy
Zwiększenie wiedzy na temat rozmiaru przemocy domowej w powiecie radomskim (diagnozowanie, monitorowanie problemu, analiza form i efektów udzielonego wsparcia).	- diagnoza zjawiska przemocy na terenie powiatu, gromadzenie i opracowywanie danych na temat sytuacji w tym zakresie; - badanie skuteczności pomocy udzielonej w obszarze przeciwdziałania przemocy; - monitoring skuteczności realizowanych programów profilaktycznych, korekcyjno - edukacyjnych itp.; - wymiana informacji i współpraca pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w pomoc rodzinie z problemem przemocy.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz: miejski, miejsko – gminne, gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu radomskiego, zespoły interdyscyplinarne, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, sąd, policja, instytucje oświatowe i inne.

Profilaktyka i edukacja, podniesienie świadomości i poziomu wrażliwości społecznej na problem przemocy	- udostępnianie materiałów o charakterze edukacyjnym i informacyjnym; - udzielanie wsparcia dla osób i rodzin zgłaszających się po poradę w zakresie spraw opiekuńczo - wychowawczych, metod postępowania, pożądanych postaw wychowawczych; - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego służących wzmocnieniu więzi rodzinnych; - kampanie społeczne, szkolenia, konferencje dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - realizacja programów profilaktycznych propagujących prawidłowe metody wychowawcze w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz: miejski, miejsko – gminne, gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu radomskiego, zespoły interdyscyplinarne, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacje pożytku publicznego, Kościoły, instytucje oświatowe i inne.
Ochrona osób doświadczających przemocy w rodzinie.	- upowszechnienie informacji na temat dostępnych form wsparcia oraz instytucjach i placówkach zapewniających pomoc zarówno ofiarom, świadkom, jak i sprawcom przemocy domowej - współpraca z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi integrująca działanie różnych środowisk odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie; - udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez informowanie o przysługujących prawach, poradnictwo specjalistyczne, terapię, pomoc w uzyskaniu schronienia itp.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz: miejski, miejsko – gminne, gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu radomskiego, zespoły interdyscyplinarne; organizacje pożytku publicznego, Kościoły, sąd, policja, instytucje oświatowe, poradnie psychologiczno - pedagogiczne, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i inne.

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc.	- realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej; - monitorowanie zachowań sprawców przemocy po zakończeniu udziału w programie; - współpraca z kuratorami oraz zespołami interdyscyplinarnymi w zakresie rekrutacji i kwalifikacji sprawców przemocy do udziału w programie; - indywidualne poradnictwo /w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, zachowania w sytuacjach kryzysowych, konstruktywnego wyrażania emocji itp./.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz: miejski, miejsko – gminne, gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu radomskiego, zespoły interdyscyplinarne, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, sąd - kuratorzy, policja, organizacje pożytku publicznego i inne.
Doskonalenie umiejętności podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy społecznej oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.	- organizowanie szkoleń, warsztatów itp. dla pracowników realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy; - organizacja wspólnych spotkań, narad umożliwiających wymianę doświadczeń, sprawny przepływ informacji; - zapewnienie psychologicznego wsparcia, zapobiegającego wypaleniu zawodowemu osobom zajmującym się zawodowo przedmiotową problematyką.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz: miejski, miejsko – gminne, gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu radomskiego, zespoły interdyscyplinarne, komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacje pożytku publicznego, sąd, policja, instytucje oświatowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i inne.

– **Oczekiwane rezultaty, termin realizacji, monitoring i ewaluacja, zasady finansowania.**

Poprzez realizację celów Programu zakłada się osiągnięcie następujących efektów:

- Pozyskanie wiedzy na temat skali przemocy domowej w powiecie radomskim oraz efektywności udzielonego w tym zakresie wsparcia.
- Wzrost świadomości społecznej na temat właściwych postaw prorodzinnych i prospołecznych, zagrożeń dla rodziny, jakie niesie ze sobą przemoc.
- Wyposażenie w wiedzę i umiejętności wychowawcze rodzin zagrożonych problemem przemocy.
- Upowszechnienie informacji na temat możliwości uzyskania wszechstronnego wsparcia ze strony instytucji pomocowych.

- Zwiększenie dostępności pomocy skierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- Rozwinięcie współpracy, możliwości wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy różnymi podmiotami zobligowanymi do wykonywania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy.
- Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.

Termin realizacji

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Radomskim będzie realizowany w latach **2021 – 2025**.

Monitoring i ewaluacja

Realizacja celów i poszczególnych zadań będzie podlegać monitorowaniu oraz ewaluacji. Monitoring odbywać się będzie na bieżąco, w trakcie trwania Programu na podstawie napływających danych oraz wykonanych sprawozdań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ewaluacja będzie prowadzona raz w roku. Informacje na temat realizacji programu będą przekazywane Zarządowi Powiatu w Radomiu oraz Radzie Powiatu w Radomiu w oparciu o przygotowywaną rokrocznie informację na temat działalności Powiatowego Centrum.

Zasady finansowania

Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym programie będą środki finansowe pochodzące z budżetu powiatu przekazywane na realizację zadań własnych, jak również środki otrzymywane z budżetu państwa. Ewentualnie, środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w ramach ogłaszanych przez różne podmioty konkursów oraz funduszy europejskich.

Podsumowanie

Tradycyjny obraz polskiej rodziny to miejsce odpoczynku po trudach codziennego dnia, oaza ciepła i spokoju, gdzie można się schronić i poczuć bezpiecznie, to miejsce do którego z całą pewnością przynależy się, broniące nas od zła i cierpienia świata.

Niestety, ze statystyk wynika, że dom rodzinny może być też miejscem, gdzie można doznać wielu krzywd. Dla wielu osób przemoc jest w pewnym sensie sposobem wychowania, normą stosunków społecznych. Aby temu zapobiec konieczna jest

identyfikacja rodzin, w których występuje ryzyko przemocy i zmotywowanie ich do skorzystania z dostępnej formy wsparcia, pamiętając o tym, że kiedy dojdzie do tragedii jest zazwyczaj za późno aby pomóc. Istota przemocy jest związana z faktem wykorzystania przewagi siły i władzy, dlatego gdy pomagamy ofiarom, ważne jest z jednej strony wzmocnienie jej, a z drugiej osłabienie sprawcy.

Mając na uwadze powyższe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wraz z partnerami Programu będzie czynić starania, aby zmniejszyć liczbę dramatów rozgrywających się w zaciszu 4 ścian własnego domu. Specyfika problemu przemocy powoduje, że tworzenie systemu przeciwdziałania temu zjawisku jest zadaniem złożonym i trudnym. Pomoc osobom doświadczającym przemocy, a jednocześnie skuteczne oddziaływania na sprawców przemocy wymagają szeregu zróżnicowanych, odpowiedzialnych działań opartych na wiedzy z zakresu wielu dziedzin i wykorzystujących kompetencje szeregu instytucji.

Świadomość tego pozwala jednak dostrzec nie tylko ograniczenia czy problemy, ale także mocne strony i zasoby tkwiące w środowisku lokalnym, wykwalifikowanej kadrze pomocy społecznej oraz kadrze innych podmiotów zaangażowanych w sprawy dziecka i rodziny, respektującej w swoich działaniach prawo każdego człowieka do życia w środowisku wolnym od przemocy, zapewniającym szacunek dla jego podmiotowości.

„Pamiętajmy, że szukając wyjścia z sytuacji przemocy, stwarzamy szansę dla siebie i całej rodziny”

Lew Tołstoj